¶ Փոխոյը ՀՈՐԵՔՇԱԲԹի Ի. ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :

2. Տարեկան բաժանորդագինն է միայն ըստ արժար մէնիա կանխիկ վճարելի, թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց եւ թէ՛ գաւառաց համար :

3. վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :

4. Տեղական եւ գաւառական բդրատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ:

5. Հատը մէկ դրչ. մէնիա, եւ կը գտնուի մասնաւորապէս Պանչէ գաբու. Սուճի Փօղոս աղայի խանուրը :

ԱՐՈՒԵՍ

Գ. Ծանուցման տողը 3 դրչ. է մէկ անգամի համար : Եւեթի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար :

Ց. Խմբագրութեան վերաբերեալ որեւէ գիր ուղղելի առ. Տիօրեց – Տէր Հ. Ս. Ալատճատճեան կ. Փօլիս Գալըբ բազար Նաֆիկ խան վերի յարկ Թիւ. 16

ADRESSE

H. S. Aladjadjian

Directeur du Journal Armenien POUNTCHE
16 Nafié Han. Balouk Bazar Constantinople.

Թիւ 1583 ՇԱԲԱԹ 1881 ՅՈՒՆԻՍ 13

Ա.ՋԳԱՅԻՆ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՑ Ա.ՂԹԱՄԱՐԱՑ ԵՒ ՍՈՑ

(Տե՛ս Թ. 1582)

Ազթամարայ Տ. Խաչատուր և Սոյ Տ. Նիկողայոս լինքնըհաիր վանահայր վիճակաւորայ Նախամամբ Եկեղեցական Վիճակային ժողովոյ տուած վճիռներէն (տես երես 569-571), և Ազգային ժողովոյ զոյն վճիռներն ընդունելով Ազթամարն ու Սիսը Թափուր հրատարակելէն (տես երես 573) յետոյ Տ. Պօղոս Բ. Պատրիարք մանաւորապէս Տ. Նիկողայոս Եպիսկոպոսի համար սա հետեւեալ կոնդակը կը հրատարակէ, և կը պրկէ ի թեմս Սոյ վանացյ, որ պետը Նիկողայոս Եպիսկոպոս իսպառ անարժան կը վճռէ կաթուղիկոսական Աստիճանին :

«Քիսուսի Քրիստոսի Ծառայ Տէր Պօղոս Արքեպիսկոպոս և Պատրիարք մեծի արքայանիստ Մայրաքաղաքիս Կոստանդնուպօլսոյ : Յորմէ Աստուածային սուրբ ողջունիւ եւ օրհնութեամբ գիտութիւն եղիցի համօրէն բարեպաշտ լրութեան Ազգիս Եկեղեցականաց և ժողովրդականաց, մեծաց և փոքունց, արանց և կանանց առ հասարակ միաբան սիրով ընակելոց յԱստուածասիրեան քաղաքդ և յամենայն վիճակս և ի թեմս դորին » :

« Յայտնի է ձեր բարեպաշտութեանց թէ Սուրբ Եկեղեցւոյ ամեն կարգի անդամակիցք՝ Եկեղեցական եւ Աշխարհական՝ նոյն Սուրբ Եկեղեցւոյ կանոնաց և օրինաց հպատակելս պարտաւոր են, և թէ մէկը յանդգնի անոնց հակառակիլ, Եկեղեցւոյ պատասխանին և հետեւանքը պատասխանատուներեն կենթարկէ զինքն՝ լինչ կրնէ եւ լինչ եւ լսէ Եկեղեցական ու Աշխարհական ապրիճանի և եշխանատուներեն առը որ ըլլայ » :

« Գայթակղեցուցիչ յանդգնութիւն մը ե՞ Ս. Եկեղեցւոյ էրատանց անանձնակալ ե՞ ՍՈՍԿԱԼԻ ԲՈՆԱՔԱՐՈԹԻՒՆ ՄԸ առղի ունեցաւ մօտ առեններս Հալէպի նախկին Առաջնորդ Նիկողայոս Եպիսկոպոսի մէջ, այս անձը որ մինչեւ հիմայ զանազան պիտանի գործեր ընծ ի ՇԱՏԵՐՈՒ վկայութեամբ բարեբիչատակ Բ. Կիրակոս Պետրոսեան Սրբազան կաթողիկոսի մահուան մօտ առեններէն սկսեալ Սոյ կողմերը կգտնուէր : Ազգային վարչութիւնը կասկածելով անոր վրայ՝ յատուկ տեղապահ մը կարգեց նոյն Աթոռոյն, եւ Նիկողայոսը Պօլիս բերելու համար փոխարքայական հրամանագիրը ստացաւ : Նիկողայոս՝ հրամանագիրը խրկուելէն ետքը՝ դիշերը առեն գողն ի գողը կրծնափոխ Եպիսկոպոսի մը ինքզինքը օծել կուտայ Յունիս ամսոյ 11ին: Ա.յս յանդգնութեան լուրը առած-նուս պէս իսկոյն Պօլսոյ մէջ գրանուող Եպիսկոպոսաց հետ Բ. Դրան բողոքեցինք, և Նիկողայոսին Մայրաքաղաքս բերուելուն համար հրամանագիրը լինդրեցինք կրկնակի և ստացանք, բայց վրնասնակ բարեհնամ կառավարութեան և Ազգին հնազանդելով Պօլիս գալու պեսակ պեսակ խոթեբեայ ճանբեաներով, ապառնալիներով միջամիտ Ժողովրդոց մէկ մասը խաբելով բռնի հանրաբերե առեր և Պօլիս խրկելու յաջղեր է » :

« Բայց ահա կծանուցանեմք ձեր բարեպաշտութեանը որ Եկեղեցական Վիճակային Համագումար Ժողովով՝ ուր ատան (*) Եպիսկոպոսունք եւ բազմաթիւ եկեղեցականք ներկայ էին, և Ազգային Երեսփոխանական Ընդհանուր Ժողովով Սոյ այս ինդնաէրքեր ու ինդրանաձ ու ինդրընդունի կաթուղիկոսը անվրէպ ու ապօրինաւոր է : Ըստ որում Մեծ էր այս Եպիսկոպոսին յանդգնութիւն նաեւ Մեծ իր դատապարտութիւնը : Եւ որպէս զի մի՛ դուրկ պատրամիտները խաբուելով անոր յանդգնագայ եւ դատապարտութեանը մասնակից ըլլան՝ ազգայիններէն անոնք որ ազիտութեամբ կամ կուսակցութեան ոգւով անոր պաշտպան կալ ուզեն՝ Հայրական պարտք կը համարիմ այժմէն զգուշացնել առ հասարակ ամեն օրհնելոյ Ժողովուրդն Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ, հրատարակելով Եկեղեցական Վիճակային Ժողովոյ վճիռն թէ ԱՆՎԱՒԻՐ Է ՆԻԿՈՂԱՅՈՍԻ ՕԾՈՒԱԾՆ ՈՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՆԱԼԸ :»

(*) Տասներորդը Տ. Անդրէաս Եպիսկոպոսն եղած պիտի ըլլայ, որոյ ատենապետութիւնը չէ տեսնուած վճռագրոյ ներքեւ, (Տես երես 515) :

« Ըստ որում չէ թէ Աստուած, հապա անձամբ զանձն ընտրեր եւ ինքզինքը ինք միայն արժանի համարելով համարձակեր է ընծայեցուցանել այն բարձր Աստիճանին, որով եւ Հոգւոյն Սրբոյ կոչման դէմ մեղանչած է» :

« Ըստ որում Եկեղեցւոյ կանոնայ հակառակ ո՛չ Եկեղեցականայ եւ ո՛չ Ազգին հաճութեամբը ընտրուած է, վասն զի եթէ պնդելոյն մէջ ասանկ դէպքեր երբեմն պատահած է, այն ալ ապստամբ բռնաւորներու օժանդակութեամբ, բայց այսօր Օսմանեան Կառավարութեան հզօր զօրութեամբն այն կողմերը նուաճեալ ըլլալով՝ Եկեղեցին ու Ազգն իր իրաւունքն են եւ չկենար, եւ այն հռչակաւոր վանքը բարեկարգելու եւ արժանաւոր Կաթողիկոս մը ընտրելու վրայ էինք եւ եմք յարդ » :

« Ըստ որում Նիկողայոս Եպիսկոպոս պնպէտ ջպրեակելէ անգեալ մը ունի որ եթէ շարբո հաճոնութեամբ ալ ընտրուելու ըլլար՝ դարձեալ Եկեղեցին չպէտ հաճէր ու պէտ չէր ձեռնադրել զինք երբեւ նպատ ԱՆԱՐԺԱՆ պնպէտ բացէ Ասպիճանի » :

« Ըստ որում գողն ի գողը զինքը օծող Եպիսկոպոսը կրծնափոխութեամբ արատաւորեալ մէկն ըլլալով դեռ Եկեղեցւոյ խորհրդոց մատակարարութեան հրաման չէր ստացած, որով եւ իր կատարած օծումնին օծումն չէր ստացած, որով եւ իր կատարած օծումնին օծումն չէ՛ ըլլար » :

« Ըստ որում մինչեւ հիմայ ժողովուրդը եւ բարեպաշտ կառավարութիւնը խաբելու վրայ է, զանազան առա հնարքներով, կեղծաւորութեամբ եւ ահաբեկ ընելով միամիտ ժողովուրդը, որոնք իր մեծ յանդգնաց վրայ աւելի կը ծանրանան եւ զինքը անարժան կընեն » :

« Ուստի կը յորդորենք զամենեսեան զՀայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցւոյ որ ո՛չ միայն Նիկողայոս Եպիսկոպոսը կաթողիկոս ընդունիլ, այլ եւ ո՛չ անոր չեռնադրած Եպիսկոպոսները Եպիսկոպոս ճանչնալ՝ եթէ յանդգնին ձեռնադրել » :

« Ողջ լերուք ի Քրիստոս բարձրելոյն Աստուծոյ »

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՕԼՍՈՑ
ՊՍՂՈՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Գրեցաւ 1866 Օգոստոս 3
ի Պատրիարքարանի Հայոց
ի Կոստանդնուպօլիս

Այս ամեն պաշտօնական որոշումներն ու հրատարակութիւնները ըլլալով հանդերձ ատակաւին Ազթամարայ և Սոյ կաթողիկոսական ընտրութիւնք՝ դժուարութեանց պատահելով առ կախ կը մնան, և իրրեւ դժուարալուծելի խնդիր կը ներկայացուին Ազգային ժողովոյ 1867 փետրուար 24 ի նիստին, որ, ինչպէս ըսինք արդէն, ասոն այս կաթողիկոսական խնդրոց անօրէնութեան համար յատկապէս տեղի կունենայ :

Ազգային Ընդհանուր Ժողով
1867 Փետրուար 24

Ազգային ժողովն ի նկատի առնելով Ազթամարայ և Սոյ կաթողիկոսական խնդիրները, կը տեսնէ որ նոյն խնդրոց նկատմամբ Եկեղեցական Վիճակային ժողովոյ տուած վճռոց դործադրութեան դէմ բաց ի Կ. Պօլիս գտնուող Ազթամարցի ազգայնոց, և Տ. Նիկողայոս Եպիսկոպոսի բողոքներէն՝ դժուարութիւն յայտնուցած են նաև ոմանք յանդգնամոց Եկեղեցական Վիճակային ժողովոյ և նոյն իսկ Տ. Պօղոս Բ. Պատրիարք, որ մինչեւ անդամ յատնի խոսն ժողովոյ յայտարարած է առ կաթողիկոսական Յանձնաժողովն թէ՝ « Ա.յն վճիռը շա՛ տ վեր է վերոյ կերպ-ե՛ գած է Համագումար ժողովոյ կողմէն. եթէ փոփոխութի՛ Եկեղեցին վտանգի մէջ կընայ : »

Իրաց այս վիճակին մէջ Ազգային ժողովն՝ Եկեղեցական Վի-

ճակային ժողովոյ վճռոյ ընդունելութեան և ոչ ընդունելութեան, և նընդդիմին իւր բոլոր թղթերովն ամենայն Հայոց Հայրապետին վըճռոյն չընդունելութեան կամ չընդունելութեան մասին երկար վիճաբանութենէ յետոյ, առաջարկութեամբ Վսեմ. Սէրվիչէն էֆէնտիի չորս եկեղեցականէ և չորս աշխարհականէ բաղկացեալ նոր Ցանձնաժողով մը կը կարգէ, որ պաշտօն կը սահմանէ,

«Ա. Աղթամարայ և Կիլիկիոյ Կաթուղիկոսաց ընտրութեան եղանակը որոշել։»

«Բ. Երեք Կաթուղիկոսական Աթոռոց թէ իրարու հետ և թէ Կոստանդնուպոլսոյ Կեդրոնական վարչութեան հետ ունենալիք յարաբերութեանց սահմանները որոշել։»

(Տես Ատենագրութիւն Ազգ. ժողով. 1867 Փետրվար 24ի նիստին. անտիպ)։

(Մնացեալը յաջորդով)

Հառաջիս Հայոցեց

Ժամանակաւ կառնուէին այնպիսի մարդիկ, որ իրենց մէկ գըրկանքն, մէկ անիրաւութիւնը, մէկ ապօրինութիւնը ծածկելու համար երբ չէին կրնար օրէնք առարկութիւն կամ վճռատ գտնել, կամ երբ ուզէին չարիք ու վնաս հասուցանել մէկուն, հաւատքիս դէմ հայհոյեց ըսելով՝ ամբոխ կը յարուցանէին խեղճին վրայ, և հարստահարութեամբ կխեղդէին նորա ձայնն, նորա իրաւունքն և ճշմարիտ յայտնութիւններն ու յայտարարութիւնները։ Այսպէս արդարու կ'յաջողէին յաճախ, վասնզի հաւատք ու կրօնք նուիրական են, և դիւրագոյն է ամբոխ յարուցանել յանուն կրօնի և հաւատոյ։ Փարիսական այս անխիղճ հնարիմացութիւնն վերջին ժամանակներս մ'ը ազգին մէջ կարդ մը մարդիկ սկսած են ի գործ դնել, ազգասիրութեան՝ հայրենասիրութեան՝ ուսումնասիրութեան, անձնուիրութեան և այլ այսպիսի սրբազան ու նուիրական անուանց ներքեւ պատըսպարեալ, տեսնելով որ ազգ՝ հայրենիք՝ ուսումն և այլ այսպիսիք պաշտելի են առաջի հանրութեան իբրեւ զհաւատս և զկրօն։ Եւ կ'յաջողի՛ն բազմից ի վնաս ազգին, որով ամենայն ճշմարիտ դիտողութիւնք կըւրէն առ ահի, և ամենայն զղջմունք ու անկարգութիւնք կարշաւեն անսանձ ու անզուսպ։ Ձիշդ այսպիսի վիճակի մէջ կը գտնուինք մեք այժմ։ Դիտեցինք թէ Միացեալ ընկերութեան ներկայ Տնօրէն Խորհուրդն իրենց պաշտօնին մէջ վերահասատատած է այն հատապիչներն, զորս նախորդ Տնօրէն Խորհուրդն պաշտօնանկ ըրած էր առ անհատատարմութեան, և ոչ ոք անհատատարմութեան համար ներկայ Տնօրէն Խորհրդոյ անդամոյ ոմանք ալ վկայած են մեզ։ Այս դիտողութիւնն ըրած էինք յօգուտ Միացեալ ընկերութեանց, որոյ իւրաքանչիւրին հաստատութեան, և ապա միացման առաջին ժամէն մինչև ցայսժամ մերոլանն և աւելի աշխատած եմք առ ի քաջալերե և ի նպաստ։ Այս դիտողութիւնն ըրած էինք, նկատելով որ ներկայ Տնօրէն Խորհրդոյ անդամոց ոմանք՝ իւրեանց նախորդաց ամեն արարքն անխտիր նսեմացունելու և այսպէս փայլ ու փառք կորզելու ծայրայեղութեամբ՝ մինչև իսկ հաստատեալ անհատատարմութիւն մը պաշտպանելու կելլեն։ Յաւալի է ապաքէն. փոխանակ այս ճանապարհէն յետս դառնալու, վարձեալ մտնեսիկներ կհանուին ի հրապարակ, և աղաղակել կը սորուի թէ 50 լիրայի երաշխաւորներ առնուած են այդ հաւաքչայ համար, մինչդեռ մեք դիտեմք թէ այդ հաւաքիչք նախորդ Տնօրէն Խորհրդոյ ոմանք ալ վկայած են մեզ։ Այս դիտողութիւնն ըրած էինք յօգուտ Միացեալ ընկերութեանց, որոյ իւրաքանչիւրին հաստատութեան, և ապա միացման առաջին ժամէն մինչև ցայսժամ մերոլանն և աւելի աշխատած եմք առ ի քաջալերե և ի նպաստ։ Այս դիտողութիւնն ըրած էինք, նկատելով որ ներկայ Տնօրէն Խորհրդոյ անդամոց ոմանք՝ իւրեանց նախորդաց ամեն արարքն անխտիր նսեմացունելու և այսպէս փայլ ու փառք կորզելու ծայրայեղութեամբ՝ մինչև իսկ հաստատեալ անհատատարմութիւն մը պաշտպանելու կելլեն։ Յաւալի է ապաքէն. փոխանակ այս ճանապարհէն յետս դառնալու, վարձեալ մտնեսիկներ կհանուին ի հրապարակ, և աղաղակել կը սորուի թէ 50 լիրայի երաշխաւորներ առնուած են այդ հաւաքչայ համար, մինչդեռ մեք դիտեմք թէ այդ հաւաքիչք նախորդ Տնօրէն Խորհրդոյ անդամ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Երբ Ասիոյ բարենորոգմանց խնդրոյն վրայ հրատարակելի ծանօթութիւն կորոնէինք, երէկ մեր աչաց դպաւ Թերճէմանը - Հադիգաթ թուրք լրագրոյն քաղաքական տեսութեան վերջին հատուածն, զոր զարմանօք ընթերցանք և զարմանօք կը թարգմանեմք, զարմանօ՛ք թէ ինչո՞ւ թուրք լրագիրք յաճախ անհաճոյ և գայթակղեցուցիչ ակնարկութիւններ կընեն մեր ազգին համար։ Ասասիկ. — «Ժողովուրդ «մը՝ (պիր գըսմ ահալի) որ Ասիոյ «մասին համար առ ձեռն (տեր«տէսթ) գտնուած բարենորոգ«մունքէն ուղղակի շահ ունեցող «կցուցնէ ինքզինքը, դեսպանաց «ոմանց դիմելով՝ յանուն ան«թերի դործադրութեան դաշ«նագրին Պերլինի, դաշնագրոյն «տրամադրութենէն դուրս ել«նելու չափ յառաջ դացեր, և «պարզաբար քանի մը վայրաց «համար կատարեալ ինքնօրինու«թիւն ուզելու եղեր են։ Սա«կայն, տեղէ մը լուր առինք, «թէ պատասխան տրուեր է ի«րենց՝ որ ժողովրդեան հարկ է «չմիջամտել այսպիսի խնդրոց, և «ազդարարութիւն եղեր է թէ՝ «դաշնագիրն ստորագրող տէ«րութիւնները գոհացուներու վի«ճակի մէջ են ա՛յն բարենորոգ«մունք՝ զորս տրամադրելու վը«րայ է (թէրթիպ լէթմէքտէ) Բ. «Դուռն։ Ա.յս լուրն վրայ, մեր «մէկ քանի հայազգի բարեկամ «ներէն բացատրութիւն առնուլ «ուզեցինք, բայց պատասխան «առնլով թէ՝ ինքեանք տեղեկու«թիւն չունին, քիչ մ՛ալ զար«մացանք։ Ըսել է թէ, յուսա«տու չէզող բաներն եթէ երբէք «ստոյգ ալ ըլլան, իմանալ կա«րելի չըլլար. իսկ երեւակայու«թեան մօտ բաներ՝ եթէ երբէք «ստուտ կամ սխալ ըլլան՝ լրա«գրաց հասցունելու համար կը «ծանուցուին։ Ե՛ւ զայս՝ ժամա«նակին զարմանալիքներէն կհա«մարիմք։» Ա.յս է ահա Թերճե«մանը - Հադիգաթի դրածը, զոր՝ առ խոհեմութեան՝ առանց դիտո«ղութեան կանցնինք ուրիշ խընդ«րոց, յորս իբրև դլխաւոր կրնայ համարուիլ օտար թղթատարու«թեանց բարձման խնդիրն։ Ֆար«սիւ Պոսֆոր կդրէ, թէ աւրա«տրիական ու գաղղիական դես«պանք պատասխանած են Բ. Դը«րան ծանուցագրոյ՝ թէ նշանակ«եալ առարկութեամբ կարելի չէ չընդել թղթատարութիւններն, և թէ՝ իրենց կառավարութեանց պիտի հաղորդեն Բ. Դրան առա«չարկն, սակայն չեն յուսար որ ընդունուի։ Միւս դեսպանք ալ թերևս այս մտօք պատասխանած են ցարդ։ Վադըթ այս առթիւ դարձեալ կկրկնէ թէ՝ օսմանեան կառավարութիւնը կաշխատի քան ամենայնի բարեկարգել թղթատարութիւնը և օտարաց դիտողութիւնը դրաւոյ ա՛րեւէ թէ՛րութիւն չթողուլ. Բ. Դուռը, կըսէ, նոր ինորոյ պիտի կազմէ թղթատարութեան պաշտօնատունը. ձեռնհաս անձինք պիտի բերուին, և թո՛ղ արդէն արա«տաւորեալք, այլ և առկաւ մի ամբաստանեալ պաշտօնակալք չը պիտի թողուին. այս ապահովիչ միջոցք, կ՛յարէ, անշուշտ ամե«նայն դիտողութեանց առաջքը կառնուն և կառավարութեան իրաւունքը կճանչցուի։ Սոյն լը«րագրէն կիմացուի, թէ դինուո«րական պարէն ու հրանիւթ կը ղրկուի Ա.վերիկեան-Տրիպոլիս, իսկ միւս կողմանէ Ճերիճեի - Հավա«տիս կդրէ թէ ղրահաւոր մը պի«տի ուղեւորի յիշեալ նահանգը։ Զեմք դիտեր, թէ գաղղիական կառավարութիւնն ի՛նչ աչօք կը դիտէ ղայս ամենայն. բայց սա՛ յայտնի է, որ ամենայն պաղ«արիւնութեամբ զԹունուս և ըզ Թունուսցիս կդաղղիացունէ, ինչ«պէս կտեսնուի ի շարս Ա յլեւայ«լից գտնուած տեղեկութիւննե«րէն ալ։ Եթէ ուշադրութեան արժանի պարագայ մը կայ, ի Մարսիլիա դաղղիացւոց ու իտա«լացւոց իրարու հետ խնայն, և այս՝ մինչեւ ձէնովա, Թուրին ու Նաբոլի ածանցին է։ Թունուսէն դարձող դաղղիական զօրա«բաժին մը ի Մարսիլիա մինչդեռ դաղղիացիներէն ծափիւք կընդունուի, իտալացիք կսուլեն։ Ա.յս պատճառաւ կսկսի երկու ժո«ղովրդոց մէջ կռիւն. իտալացիք՝ ըստ որում սակաւաթիւ, կընկ«ճին և արիւն կթաւեն. իտալա«կան կառավարութիւնը թէպետ ցաւ կ՛յայտնէ՝ դաղղիական զօ«բաց ուղղեալ նախատանաց հա«մար. սակայն իտալական ժողո«վուրդն ընդհակառակն կզայրա«նայընդդէմ դաղղիացւոց, և իտա«լական յիշեալ քաղաքաց մէջ ցոյ«ցեր կսկսին։ Տեսցուք, ի՛նչ վախ«ճան կունենայ ժողովրդեան ու կառավարութեան այս տարբեր ընթացքը։ Կասկածողք կան, թէ հուսկ ուրեմն իտալական ու գաղղիական կառավարութիւնք մէկմէկու դէմ պիտի ելնեն. և թէ՝ այս է Պիզմարդի ուզածն. - Թունուսի խնդրով և նորա հե«տեւանք եղող ղբաղմամբք ակա«բացունել զԳաղղիա, որպէս զի Գերմանիայէն վրէժ առնլու հա«մարձակութիւն չունենայ։ Սա«կայն չեմք կարծեր որ՝ Գաղղիա, յետ այնչափ մեծաձեռնաս վորձա«ռութեան իսկ, պիսմարդ ճանչ«ցած չըլլայ և վերստին փոսն լը«նայ։

Հելլենական խնդիրն բոլորովին մոռանալի չէ։ Կըսեն, թէ Տէր«վիշ փաշա և Եէնիշէհիրի զօրա«բաժնին հրամանատար Հիւսայէթ փաշա որոշեալ են՝ յանձնման ու ընդունելութեան գործոյ տեսուչ եւրոպական յանձնաժողովին վը«րայ ի դիմայ Բ. Դրան հսկելու համար, և ընդ տրամադրու«թեամբ սոցա պիտի գտնուին խումբ մը սպայք։ Նարթայի մէջ գտնուած ռազմամթերաց վո«խադրութիւնն սկսեր է արդէն։ Ճունաստանի հետ հաստատելի մանաւոր պայմանագիրն ալ մո«տերս պիտի ստորագրուի. այս գրոյն ստորագրութեան յետա«ձգումն չկրնար յապաղեցունել յանձնման գործն, ըստ որում արդէն Բ. Դուռն և Եւրոպա«կան մեծ տէրութիւնք որոշած ու ստորագրած են. այսու ամենայնիւ կերեւի որ Եւրոպա կուզէ փու«թացունել մանաւոր պայմանա«գրոյն ստորագրութեան գործն ալ, և ղրոյց կայ, թէ մայրա«քաղաքիս իտալական դեսպանն այս մասին ծանուցագիր մը ղրը«կեր է առ Բ. Դուռն։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Կրետէի կուսակալն ազգային ժողովին ծանուցեր է, թէ Պ. Զարիֆիի հետ պայմանագրեալ է՝ կղզւոյն մէջ պանքա մը հաս«տատելու համար, որոյ գործը պիտի ըլլայ դանձային դործե«րով ղբաղիլ և վաճառականաց ու երկրագործաց փոխ դրամ տալ առանդով։

— Կըսուի, թէ 3—4 հոդիէ բաղկացեալ ընկերութիւն մը՝ Պօլսոյ և արուարձանաց բոլոր չուրերը վարձելու պատճառութիւն կխնդրէ կառավարութենէն, մինչեւ ցարդ չուրերէ առնուած հա«սութին մէկ քանի պատիկն հա«տուցանելու պայմանաւ։

— Թէրճէմանը - Հադիգաթ՝ Հիճազէն դրուած մասնաւոր նա«մակ մը առեր է, յորմէ կիմաց«ուի թէ Մէքքէի բնիկ ժողովուրդն երկու մասի բաժնուելով՝ ծանր կռիւ մ՛ըրեր են, և քաղաքին մէջ երեք օր չարունակ անիշխա«նութիւն տիրելով՝ նետուած քա«րերն ու դնդակներէն քանի մը հարիւր հոգի մեռեր, և վերջա«պես զօրաց միջամտութեամբ բաժնուեր են իրարմէ։ Սոյն նա«մակն մինիգամային կծանուցանէ եղեր, թէ՝ Մէքքէի ու Մէսի«նէի մէջ ապահովութիւն չկայ։ և արաբ առպատակք բաղում չարիք կդործեն։

— Վիէննայէն դրեր են առ Սմիանդարա։ — «Ի Վիէննա բա«ւական ուշադրութիւն գրաւած է այն ղրոյցը, թէ Անգղիոյ խոր«հրդարանին մէջ Ս. Տիկը բաած ըլլայ, որ քսա 23դ յոդուածոյ դաշնագրոյն Պերլինի պիտի պա«հանջուի Բուժելիի նահանգաց բա«րենորոգմանց դործադրութիւնը։ Արդարեւ ամիս մը յառաջ լրա«գիրք դրեցին, թէ Անգղիա ղինի հելլէն խնդրոյն պիտի ձեռնարկէ Թուրքիոյ բարենորոգմանց խընդ«րոյն, և Գօլսոյ դեսպանք ալ այս նկատմամբ խորհուրդներ կու«տան. սակայն սխալ է կարծել առ այժմ թէ՝ առաջուընէ ատելի պիտի պնդուին։ Կհաւատան, թէ տէրութեանց մեծ մասն առ այ«ժըմ Թուրքիոյ մէջ բարենորոգ«մանց համար քաղաքագիտական ձեռնարկութիւններ ընել պատ«րաստ չեն դատիր։»

— Մայրաքաղաքիս իտա«լական հիւպատոսարանի Գավաս«ներէն Գասթամունիցի Հիւսէյին աղա՝ որ Ա.մերիկայի մէջ վիճա«կահանութեան դրուած բաղում բէվօլվէրներու մէկ տումն գնած էր, 30 հազար լիրայի չափ գու«մարի մը տէր եղեր է՝ 12 հա«զար բէվօլվէր եղնելով իրեն, ո«րոց հատը 2½ լիրա կարժեն և«ղեր։

— Պէօյիւքտէրէ Ալեհվէր«տեան Ցովսէփ պէյի տունը կար«միր մելանով և յունական լեզ«ուաւ դիր մը ձգուեր է, որով ազգարարեալ է՝ 150 լիրա դը«նել մերձակայ այգիի մը նշանա«կեալ ծառին ներքեւ. ապա թէ ոչ՝ 2000 լիրայով վոխարինելի վնաս մը պիտի տրուի իրեն։ Ցովսէփ պէյ չվոթելով՝ ոսոխ«կանութեան դիմեր է, սակայն ի՛նչ կարգադրութիւն ըլլալն յայտ«նի չէ։

— Աթէնքի օսմանեան դես«պանատան առաջին քարտուղար անուանեցաւ՝ Վարնայի առեւ«տրական նախորդ դործակատար Միւնիր պէյ, Միւֆիմայիղի աս«տիճանաւ։

— Եգիպտոսի արտաքին գոր«ծոց տեսուչ Մուսթաֆա Ֆէհմի փաշա՝ Վիէննա դացեր է։

— Թունուսի դլխաւոր նախա«րար Մուսթաֆա փաշա՝ որ փա«րիզ կգտնուի, Լոնտոն ալ եր«թալէն յետոյ՝ Մարսիլիա և Ճէղա«յիրի ճանապարհաւ պիտի դառ«նայ ի Թունուս։

— Ինչպէս կսմն Լօրու Մելիք«եանց, նոյնպէս և Թուրքմէնները յաղթող Ս.քօպելէֆ զօրավարն ալ Փարիզ դացեր է։

— Անգղիական դեսպանն Հնդ«կաստանի սովորական հանդիսիս Բ. Դուռն երթալով՝ գլխաւոր նա«խարարին և արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսնուեցաւ, և ի դարձին՝ անմիջապէս նախա«

բարք գացին ի փոխադարձ տեսութիւն : Օգոստ. Սուլթանը չընդունեցաւ դէպքերէն մէկուն ի պատիւ դեսպանին . Ներկայ գտնուեցան գլխաւոր նախարարք Սայիտ փաշա , Ներքին գործոց նախարար Մահմուտ փաշա, արտաքին գործոց նախարար Ասըմ փաշա , պինուորական գործոց նախարդ նախարար Հիւսէյին Հիւսնի փաշա , Ղազի Ահմէտ Մուխթար և Այի Նիզամի փաշայք , և ելեւմտից նախարարի խորհրդականն :

— Նախկին մեծ եպարքոսնեբէն վախճանեալ կրետացի Մուսթաֆա փաշայի թոռն Նազիմէ Հանըմ մեռաւ, 15 տարեկան հասակին և եռամսեայ հարսնութեան մէջ :

— Պաղտատէն Ասպա-իւլ-Գաստէր Նիւանի ղեկէն մէկը Պօլիս եկեր, և 100 հազար լիրա առնելիքի գատ բացեր է Պաղտատի Նագիպ Սէլման էֆէնտիի դէմ, կտակեալ կալուածոց պատճառաւ :

— Եգիպտոսի մէջ գտնուող բոլոր թուննուսցիք գաղղիական հիւպատոսարանը կանչուելով իրենց անունը, մականունը և բնակավայրը նշանակուեր , և քաոսէօրն տրուեր է : Այս առթիւ , բազմաթիւ բնիկ եգիպտացիք ալ հիւպատոսարանն երթալով իրենց թունուսցի արձանագրուեր և դիր առեր են: Արդէն եգիպտոսի բազում բարէգործութեան անձանց համար կըսուի , թէ հելլենական կամ աւստրիական հպատակութիւն ընդունած են :

— Կիւոմ կայսրը տեսութեան գացեր է առ Պիզմարդ իշխան, որ այս օրերս գարձեալ հիւանդ է :

— Պուլղարիոյ իշխանը , իւր հրաժարելուն կամ չհրաժարելուն համար՝ նախ բոլոր ժողովրդեան Այո՛ կամ ո՛չ քուէին պիտի դիմէ , և ապա ազգային մեծ ժողովը պիտի գումարէ՝ որոյ ընտրութեան գործն պիտի աւարտի առաջիկայ ամսոյ սկիզբներն :

— Միսրա Հիւսէին խան Թէհրան գարձեր է Բնդերսպուրկէն , ուր գացած էր առ ի շնորհաւորութիւն : Պարսից նախարարներն չորսը և Թագաւորութեան վերատեսուչն պաշտօնական եղեր են՝ յիշեալ խանին հանդառաջորդ ընդունուն պատճառաւ :

ԻԼԱՆ
ՀԱՐՊԻՒՅԻ ՆԷՋԱՐՒԹԻ

Տայիրէի Հարպիյէ չաթըսը լուսն Մարսիլեանէն ՔԷշլար փապրիգասը մանուլաթընտան ոզտանան ալթը պինի եասը վէ ութօրթ պին առեակ չուգուր վէ լամպա-

լը մահեալզդ միւպայեա օլունաճադ եիւզ պին առեա քիրէմիտին չերայիթինէ թէկֆիդէն միւնապատասք , վէ չաթըրան ֆէխր օլունաճադ սէքսէն պինեան եիւզ պին դըյէ մըդաարընտաքի դուրչունլարըն միւզայեեսի իճրա օլունարագ՝ իշպու հաղիրանը բուվինին ան սէքզինճի փէնչէրն. պիհ կիւնի գարարը գաթիսի միրիլօսպ՝ իքի կիւն սօնդրա եիւզսե պէչ թէնզիլ ու զամմը գապուլ օլունմագ իւղրէ թաիլպ օլանլէրին Հարպիյէ նէզարէթի ինչաաթ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուը :

11 Հազիրան 1881

Կէտիկ փաշայի Ա. Մնարտիեան երիտասարդ վարժարանի հարցաքննութիւնք պիտի կատարին յառաջիկայ 15|27 յունիս 1881) երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ ի ձեռն մեծ . ուսուցչաց ըստ հետեւեալ կարգացուցի :

Ս. Մեսրոպեան երկտեռ վարժարան ի Կէտիկ – փաշա

Յունիս 15 Երկուշաբթի ժամը 1էն մինչ 3 Դ. Գ. և Գ. Յ. կարդաց Կրօնք Աղգային և Սրբազան պատմութիւն :

Ժամը 6 էն մինչ 10 նոյն կարդաց Հայկաբանութիւն և Եկեղեցական երգեցողութիւն

Յունիս 16 Երեքշաբթի ժամը 1 էն մինչ 3 Դ. Գ. և Գ. Յ կարդաց Թուաբանութիւն և Գեղագրութիւն

Ժամը 6 էն մինչ 10 նոյն կարդաց Աշխարհագրութիւն և Գծագրութիւն :

Յունիս 17 Չորեքշաբթի ժամը 1 էն մինչ 3 Բ. Ա. և Ա. Յ. կարդաց ընթերցանութիւն և իրաւիսութիւն :

Ժամը 6էն մինչ 16 Դ. Գ. Ժ. Գ. Յ. կարդաց Ֆրանս, և ընտելարանի կարգաց Գծագր. և Գեղագր.

Յունիս 17 Ուրբաթ ժամը 1 էն մինչ 3 Ընտելարանի կարգաց Կրօնք , Թուաբանութիւն և Աշխարհագրութիւն.

Ժամը 6էն մինչ 10 Դ. Գ. և Գ. Յ. կարգաց Թուրքերէն .

Յունիս 20 Շաբաթ ժամը 1 էն մինչ 3 Ընտելարանի կարդաց Սրբազան պատմութիւն

Ժամը 6էն մինչ 10 նոյն կարդաց Աղգ. պատմութիւն

Կը հրաւիրուին Աղնիւ Ծնողք , պաշտպանք և այլ ուսումնասէր ազգայինք սոյն հարցաքննութեանց ներկայել ի գովալերութիւն գաստիարակութեան : Տեսուչ

Մխայեալ վարժարանաց Գումգափուի

10 Յունիս 1881 Թ. Երիանեան

ՍԱՆԴՈՒԿՏ

Ողբերգութիւն Հայկական Հեղինակութիւն

Թումմա Թէրզեանի

Թարգմանեաց ի գաղղիերէն Օր. Մաթիլդա Բ. Ֆէրուխ-խան

Ս. Երուսաղէմայ վանական մատենից լեզուն է լոյս ընծայեալ է գեղեցիկ տպագրութեամբ , և կգտնուի գրավաճառաց խանութներն , ի գին 8 ղուրուշ :

ՎՃԱՐԻՔ

Լանգլես ամենայ պարկեշտագոյն Աստղաբոյժ պետական և ջորձնական Զեռաբիպոռ-ըեան

Սոյն օգտակար հանդիսին առաջին թուոյն չարունակութիւնն տապալեցաւ քանի մը ամիսէ ի վեր . բայց այժմ Աբրահան տպարանի Տ'եօրէն Պաղատալեան Գարեգին և գրավաճառ Մարգարեան էֆէնտիները գործելն տպագրութիւնն հրատարակելու հոգն իրենց վրայ առած լինելով՝ ապահովուած է և այսու հետեւ պիտի կրնայ ամեն ամիս անընդհատ հրատարակիլ : Բաժանորդ գրուիլ ուզողները կըրնան գիմել Աբրահան տպարանը կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար եօքուշը Յակոբեան խան և Մարգարեան գրատունն ի Մէրճան չարշի :

Նորայրի Գաղղ. – Հայ. ընդարձակ բառարանին 56դ թերթն հրատարակեցաւ , որ կը հասնի մինչեւ ի բառն Efféminément . գին 56 թերթերուն 86 դահեկան արծաթ : Բաժանորդութեան գինն է 1 1|2 օսմ. ոսկի , վճարելի կանխիկ : Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով :

Կ. ՀԱՋԱՐԵԱՆ

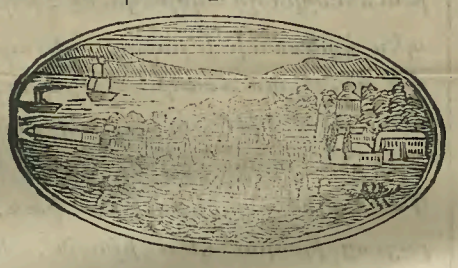

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԾԽԱԽՈՏԻ

Ծխախոտի հանրածանօթ վաճառականներէն Հազարեան կարապետ էֆէնտի՝ որ երկար ժամանակէ հետէ Եւրոպիոյ հետ ծխախոտի վաճառականութեան յարաբերութիւն ունենալով մեծ հմտութիւն ու փորձառութիւն ստացած է , իւր տրամադրութեան ներքեւ առած է այս անգամ երբեմն «Գանտիլլի» անուանեալ գործարանը : Արդէն յայտնի է , թէ Հազարեան էֆէնտի յատուկ գործակալներ ունի Եէնիճէ , Տրամա , Քավալա , Սամսուն , Պաֆրա և Տրապիզոն . հետեւաբար ընտրութեան ու ժամանութեան համար մեծ դիւրութիւններ կընծայէ . ուստի յիշեալ գործարանը դիմող ամեն կարգի յաճախորդք անտարակոյս գոհ պիտի լինին : Յատուկ յանձնարարութիւնք ալ ճշդիւ կկատարուին ամեն ճաշակի յաճախորդաց համար : Եւ բոպա դրկուելիք ծխախոտք ապահա են պատրաստի տուրքէ :

Գործարանն է Պօլիս Մըսըրչարշըի անկիւնը Քէթխէնճիլէր-պաշը , եաղրաքճի խան թիւ 106:

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏԱՔ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի , ստամոքսի և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը . ամեն ջղային տկարութեան ուժաթափութեան և տխրութեան համար . կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը : Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի . արիւնը մաքրելով նոցա խանդարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և դրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծ. ուռութիւն , մաղձային հիւանդութիւնները , որովայնի մէջ լցուած կազեր . գլխի ցաւեր կը վանէ, մարսողութիւնը կը չափաւորի , և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւնները որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան , առողջ որժեղ և բնական դիրքը կը ղգենու :

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վերք բուժելու մասին ունեցած պալատական յատկութեանցը չհաւատարիր ըլլար ուրիշ դեղ մը . հին կամ նոր թուլատոր վերքեր , ուռեցք , քաղցկեղ (շէրէֆէնէ) , սրունից և ստեռնց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կը լաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի , հազի , սրտի բաբախման , մանաւանդ օդացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան. Իւր կազդուրիչ , և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (ըըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան ո՛ր ըլլայ կը դիմագրաւէ:

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տփի վրայ , որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով , և մասնաւորապէս Պահեզ գարու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը Ն. 7 կը ծախուի :

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տօքթօր Հոլլօուէյ ի Լօնտոն Օքսֆօրտ փողոց թիւ 533:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
13 Յունիս 1881

Ֆռնսօլիտէ		18 — 18
Երկաթուղեայ	Ֆրնգ.	59 — 20
Թրամուէյ	Օ. Լ.	5 — 90
1863ի փոխառութիւն	Ֆրնգ.	94 —
1865ի »	»	95 —
1869ի »	»	94 —
1872ի »	»	29 — 50

Օսմանեան լիրան 100 դէն

Մէճիտիէ	108 —
Մէճթալիք	206 — 20
Հինգնոց	212 — 20
Վեցնոց	128 —
Պղինձ	670 —
Թղթադրամ	1010 —
Ռուսիոյ Ռօլ	90 — 18
Գաղղիական լիրա	87 — 20
Անգղիական »	110 7
Գրւմիոյ	51 25

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ